

Mr. Spomenka PELIĆ
Kantonalni arhiv Travnik
spopelic@outlook.com

Pregledni naučni rad/Review scientific article
UDK/UDC: 930.25:061(497.6)061.3:371.38

ZNAČAJ ARHIVISTIČKOG UDRUŽENJA BOSNE I HERCEGOVINE ZA EDUKACIJU ARHIVSKOG KADRA KROZ PROJEKAT “SAVJETOVANJA”

Apstrakt: *Stručna savjetovanja su oblik educiranja u poslovnom području i spadaju u neformalni oblik edukacije. Proučavanje upravljanja dokumentima, njihovog čuvanja, analiziranja, korištenja, formiranja suvremenih arhivskih ustanova, proučavanje arhivskog zakonodavstva, alata koji dugoročno štite arhivsku građu i mnoga druga slična pitanja, vremenom su zaokružila i formirala naučnu disciplinu, arhivistiku. Arhivistika, od pomoćne historijske nauke, kako je dugo godina egzistirala, u novije vrijeme je postala nauka, koja zahtjeva kontinuirano proučavanje i propitivanje kako metoda, procesa tako i ostalih saznanja. Da bi se razvoj arhivistike pratio, ali i da bi se doprinosilo ukupnom njenom razvoju, vrlo važan je proces educiranja arhivskog kadra i sveukupnog stručnog usavršavanja.*

U ovom radu pratio će se oblik educiranja i razmjene iskustava u okviru strukovnog udruženja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine i njegovog projekta savjetovanja koja se održavaju dugi niz godina i prate razvoj arhivske službe i arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini.

Ključne riječi: *Arhivistika, strukovno arhivsko udruženje, educiranje kadra, arhivska savjetovanja.*

THE SIGNIFICANCE OF THE ARCHIVAL ASSOCIATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA FOR THE EDUCATION OF ARCHIVAL STAFF THROUGH THE “COUNSELING” PROJECT

Abstract: *Professional consultations are a form of education in the business field and belong to an informal form of education. The study of document management, their preservation, analysis, use, formation of modern archival institutions, the study of archival legislation, tools that protect archival material in the long term and many other similar issues, over time rounded off and formed a scientific discipline, archival science. Archivistics, from an*

auxiliary historical science, as it existed for many years, has recently become a science, which requires continuous study and questioning of both methods, processes and other knowledge. In order to monitor the development of archival science, but also to contribute to its overall development, the process of educating archival personnel and overall professional development is very important.

This paper will follow the form of education and exchange of experiences within the professional association of archival workers of Bosnia and Herzegovina and its consulting project, which have been held for many years and follow the development of archival service and archival activities in Bosnia and Herzegovina.

Key words: Archives, professional archival association, staff training, archival consulting.

Uvod

Arhivska služba u Bosni i Hercegovini formirana je vrlo kasno, kada se već arhivistika stoljećima razvijala u drugim evropskim zemljama i na međunarodnom nivou. Tako da je zadatak arhivista u Bosni i Hercegovini bio, od samog njenog osnivanja, vrlo složen. Od samog početka trebalo je prikupiti i zaštititi arhivsku građu i dostići onaj stručni nivo kakav su već dostigle razvijene arhivske službe. Teško je to bilo u stvarnosti provesti, pogotovo što arhivska služba nikad nije bila predmet većeg interesovanja vlasti i društvene zajednice, tako da ni do danas ona nije dostigla nivo svog optimalnog razvoja. Dodatna poteškoća je bio rat od 1992. do 1995. godine, koji je arhivsku službu vratio mnogo koraka unazad, tako da se uz svu želju i entuzijazam arhivista nije moglo napredovati znatno bolje.

U Bosni i Hercegovini prvo udruženje arhivskih radnika osnovano je 1954. godine pod nazivom Društvo arhivskih radnika Narodne Republike Bosne i Hercegovine i kontinuirano djeluje, sa povremenim izmjenama naziva, kao Arhivističko udruženje Bosne i Hercegovine, do danas. Arhivističko udruženje je bilo svo vrijeme svog postojanja kohezioni sila koja je povezivala arhivsku službu i arhivsku djelatnost, i kao takvo je bilo faktor unaprijeđenja arhivske djelatnosti¹ u Bosni i Hercegovini. Jedan od osnovnih zadataka društva je edukacija kadra, a provodi se najčešće kroz seminare, savjetovanja i u zadnje vrijeme u svrhu interaktivne razmjene mišljenja i stvaranja smjernica za dalja djelovanja - organiziranje kongresa.

¹ Spomenka Pelić, Emina Salkić i Milena Gašić, Doprinos arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine razvoju arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini, *Glasnik arhivâ i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, knjiga XLVI/2017, Sarajevo 2017, 217. (dalje: S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*).

Praksa arhivskih savjetovanja početkom djelovanja Arhivističkog udruženja u Bosni i Hercegovini

Praksa međusobnog arhivskog savjetovanja javlja se od samog osnivanja udruženja arhivskih radnika u Bosni i Hercegovini, naročito zbog činjenice da u arhivskoj službi, od samog osnivanja nedostaje kvalificiranog arhivskog kadra. U Pravilima Društva arhivskih radnika Narodne Republike Bosne i Hercegovine usvojenim 1954. godine, članom 5 se definiše zadatak društva – „unapređenju arhivistike i razvoju arhivske službe i na stručnom uzdizanju arhivskih radnika“². Prvo savjetovanje arhivskih radnika Društvo arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine je organizovalo 11. i 12. aprila 1955. godine u Sarajevu, a savjetovanju su prisustvovali svi članovi društva koji rade u Sarajevu i predstavnici iz ostalih arhiva u Bosni i Hercegovini.³ Iako su teme savjetovanja bile vezane za problematiku osnivanja Društva, jedna od tačaka savjetovanja bila je „Izveštaji o radu gradskih arhiva i problemi u radu“ koje su referirali tadašnji direktori arhiva i na osnovu kojih je zaključeno da je tada najveći problem bio smještaj arhivske građe⁴. U ovom periodu skupštine društva su imale i ulogu savjetovanja, jer su se istovremeno izlagali referati i raspravljalo o pitanjima iz arhivske teorije i prakse.⁵

Teme na tada održanim arhivskim okupljanjima obuhvatale su rad i djelatnost arhivske službe, probleme prikupljanja, preuzimanja i smještaja arhivske građe, uništavanja arhivske građe, struktura arhivskih fondova, arhivska građa smještena u inozemnim arhivima, izvještavanje o važnim događajima vezanim za arhivsku teoriju i praksu, kadrovska politika i rad na zajedničkim projektima. Vrlo značajan referat je prezentiran na 3. godišnjoj skupštini Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine održanoj 4. i 5. novembra 1956. godine od Vojislava Bogičevića, „Utisci sa III Međunarodnog kongresa arhivista u Firenci“ gdje su se arhivski radnici detaljno upoznali sa radom III kongresa, ali i sa izgledom arhivskih ustanova u Firenci i Rimu.⁶ Na 4. Skupštini društva održanoj od 21. do 22. septembra 1957. godine u Banja Luci teme su bile: „Rad i organizacija Državnog arhiva u Beču“, referat Vojislava Bogičevića; zatim „Turski i drugi dokumenti na teritoriji Arhiva grada Tuzle“, referat Šabana Hodžića i „Stanje i problemi arhivske službe na teritoriji Bosanske krajine“, referat Ibri Ibrisića. Takva praksa se održala još 1958. godine na Skupštini

² BA Kantonalni arhiv Travnik (dalje: KAT) 239, *Pravila Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine, digitalni dokument pohranjen u izložbi "65 godina strukovnog udruženja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine"*.

³ BA KAT 239, Arhiv srednje Bosne Travnik, Zapisnik, Akta 1955.

⁴ *Isto*.

⁵ S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 213.

⁶ BA KAT 239, *Zapisnik sa 3. godišnje Skupštine Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine, održane 4. i 5. novembra 1956. godine u Travniku, Akta, 1956.*

održanoj u Sarajevu,⁷ a već 1959. godine, dio koji se odnosi na edukaciju, naziva se savjetovanje⁸, odnosno "savjetodavni dio".⁹

R. br.	Savjetovanja/Skupština	Mjesto održavanja	Datum održavanja
1.	Savjetovanje	Sarajevo	11-12. aprila 1955.
2.	Skupština	Mostar	16-17. oktobra 1955.
3.	Skupština	Travnik	4-5. novembra 1956.
4.	Skupština	Banja Luka	21-22. septembra 1957.
5.	Skupština	Sarajevo	15-16. novembra 1958.
6.	Skupština	Mostar	4-6. decembra 1959.
7.	Savjetovanje	Tuzla	15-17. juna 1960.
8.	Skupština	Banja Luka	4-5. oktobra 1960.
9.	Savjetovanje	Mostar	25-26. maja 1961.
10.	Skupština i savjetovanje	Doboj	29-30. oktobra 1962.
11.	Savjetovanje Saveza društva arhivskih radnika FNRJ	Sarajevo	14-15. decembra 1962.
12.	Savjetovanje	Sarajevo	20. marta 1964.
13.	Skupština	Sarajevo	12. decembra 1964.
14.	Savjetovanje	Mostar	23-24. aprila 1965.

Tabela 1. *Popis skupština sa edukativnim karakterom i savjetovanja Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine od 1955. do 1965. godine.*¹⁰

Prvo samostalno savjetovanje održano je u Tuzli od 15. do 17. juna 1960. godine na kojem je učestvovalo 26 službenika iz arhiva. Izloženo je nekoliko referata. Emilija Jovanović je govorila o popisu i evidenciji registratura na teritoriji Bosne i Hercegovine, referat Kasima Isovića se odnosio na učešće bosanskohercegovačkih arhiva i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine na jubilarnoj 20. godišnjici NOR-a, te referat o "nedjelji arhiva" i "razno".¹¹ Te godine, zaključkom 7. redovne godišnje skupštine održane u Banja Luci od 4. do

⁷ BA KAT 239, Arhiv srednje Bosne Travnik, Akta 1958, *Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine Sarajevo*, broj 143/58 od 11.11.1958.

⁸ BA KAT 239, Akta 1959, Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, br. 124/59 od 21. 11 1959. godine, *Raspored Skupštine i savjetovanja Arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine u Mostaru*, 4. i 6. decembar 1959. godine.

⁹ BA KAT 239, *Zapisnik sa 6. godišnje skupštine Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine održane u prostorijama radničkog doma u Mostaru*, 5.12.1959. godine.

¹⁰ S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 115.

¹¹ BA KAT 239, Arhiv srednje Bosne Travnik, Akta 1960, br. 365/50, *Zapisnik sa savjetovanja Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine održanog 15. juna u Tuzli*.

5. oktobra 1960. godine određeno je da se u narednom periodu skupštine održavaju svake druge godine, a između skupština da se održe, savjetovanja.¹² Od ovog perioda skupštine udruženja se počinju isključivo baviti organizacijom društva, a savjetovanja se počinju baviti pitanjima iz arhivske djelatnosti, a sve u svrhu edukacije kadra, razmjene stručnih mišljenja i unapređenja službe i djelatnosti. Potrebno je napomenuti da je Društvo arhivista Bosne i Hercegovine organiziralo Savezno savjetovanje arhivista Jugoslavije održano od 14. do 15. decembra 1962. godine na kojem je jedna od tema bila *Stanje i problemi arhivskog kadra*.¹³

Prilog 1. Učesnici Skupštine Društva arhivskih radnika NR Bosne i Hercegovine, Travnik, 1956. godine.

Može se konstatovati da su referati na skupštinama i začetak arhivskih savjetovanja u prvim godinama osnivanja kako društva, tako zapravo i arhivske službe u Bosni i Hercegovini bili jedini vid edukacije arhivskog kadra. Značaj je još veći jer u tom periodu bilo je vrlo malo arhivskih publikacija iz kojih su se arhivski kadrovi mogli edukovati i proširivati svoja znanja.

¹² BA KAT 239, *Zapismik 7. redovne godišnje skupštine održane u Banja Luci* od 4. do 5. oktobar 1960, 24.

¹³ BA KAT 239, Akta 1962, Akt broj: 96/62 od 25.11.1962. godine.

Arhivska savjetovanja Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u funkciji stručne edukacije arhivskih kadrova

Sredinom 60-tih godina Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine ističe značaj stručno-obrazovnih akcija¹⁴, i u tu svrhu organiziraju dva vida obrazovanja: organizacija kraćih seminara i organizacija stručnih savjetovanja koja se bave aktuelnom stručnom problematikom¹⁵. Arhivska savjetovanja već u tom periodu dobivaju složeniji oblik sa više tema, a pored članova iz Bosne i Hercegovine savjetovanjima prisustvuju i istaknuti arhivski radnici iz ostalih republika.¹⁶

Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u organiziranju savjetovanja u početku je imalo poteškoća koje su se javile oko osiguranja finansijskih sredstava, ali i angažiranosti autora za izlaganja referata¹⁷. Ipak, u saradnji sa Arhivom Bosanske krajine iz Banja Luke u Bosni i Hercegovini je održano Savezno savjetovanje arhivista u Jajcu od 4. do 6. juna 1969. godine na kojem je učestvovalo 140 arhivskih radnika iz cijele zemlje¹⁸. Iz izvještaja Jemuovića se vidi da su na savjetovanju bile razmatrane tri teme: formiranje Zajednice jugoslavenskih arhiva, izrada orijentacionih lista za odabiranje arhivske građe iz registratorskog materijala i referat Jože Žontara o stručnoj spremi i radnim mjestima u arhivima¹⁹. Jemuović navodi da su organizatori savjetovanja uložili veliki trud i znatna sredstva za njegovu organizaciju, te su pored radnog dijela prikazali učesnicima dokumentarne filmove "Grad vjekova" i "Parlament revolucije" i upoznali ih sa kulturno-historijskim spomenicima Jajca i okoline. Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine bilo je i domaćin Sedmog kongresa arhivskih radnika Jugoslavije koje je održano od 1. do 2. juna 1972. godine u Sarajevu²⁰. Na Kongresu su prezentovani sljedeći referati: "25

¹⁴ Veslin Mitrašević ističe da je to: "jedan od osnovnih zadataka njegove djelatnosti kao stručnog udruženja". Veselin Mitrašević, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u vremenu od decembra 1964. do maja 1967, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, knjiga VII, 1967. Sarajevo, 645. (dalje: V. Mitrašević, *Izvještaj o radu DAR BiH*).

¹⁵ V. Mitrašević, *Izvještaj o radu DAR BiH*.

¹⁶ Na Savjetovanju u Banja Luci 1966. godine učestvovali su predstavnici Saveza društva arhivskih radnika Jugoslavije, Društva arhivskih radnika Srbije i pododbora za Vojvodinu, Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Arhiva Hrvatske, Arhiva iz Novog Sada, Sremske Mitrovice, Šapca i Prištine. V. Mitrašević, *Izvještaj o radu DAR BiH*, 646-647.

¹⁷ Primjer je arhivsko savjetovanje planirano za 1968. godinu, koje nije održano jer nije bilo dovoljno sredstava, ali ni autora za predložene teme. Veselin Mitrašević, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u vremenu od maja 1967. do juna 1969, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, knjiga VIII-IX, 1968/69, Sarajevo, 614.

¹⁸ Radimir Jemuović, Savezno savjetovanje u Jajcu, *Arhivist*, godina XIX/1969, knjiga 2, Beograd 1969, 35. (dalje: R. Jemuović, *Savezno savjetovanje u Jajcu*).

¹⁹ R. Jemuović, *Savezno savjetovanje u Jajcu*, 37

²⁰ BA KAT 239, Arhiv srednje Bosne Travnik, Akta 1972, *Akt Saveza društva arhivskih radnika Jugoslavije 37/52*.

godina arhivske službe u Bosni i Hercegovini”²¹, ”Školovanje kadrova u vezi modernizacije arhivske službe, nove tehnike i materijali” od dr. Radmile Petrović, ”Centar za informacije” od Ivanke Janše iz Beograda; ”Stanje i zadaci naučnog rada u oblasti arhivistike” od Krešimira Nemetha iz Zagreba; ”Savremena tehnika i oprema u registraturama i arhivima” od Živote Anića i Ljupče Gerasimovog iz Skoplja; ”Fono-foto materijali - dokumentarni film i arhivi” od Janeza Kosa iz Ljubljane; ”Mikrofilmovanje arhivske građe u Jugoslaviji” od Todora Taleskog iz Skoplja; ”Problemi konzervacije i restauracije arhivskih dokumenata i knjiga“ od ing. Tatjane Ribkin iz Zagreba i ”Kibernetika i arhivi/Arhiv i automatizacija” od Savezne komisije za kibernetiku i arhive.²² Iz navedenih referata vidi se koliko je Kongres imao edukativan karakter za zaposlene u arhivima u Bosni i Hercegovini, jer su se mogli upoznati sa potpuno novim pravicima i tehnikama u arhivistici.

Praksa organizovanja savjetovanja od 1972. godine postala je skoro redovna sa proširenim temama, i povećanim brojem izlagača.²³ Izvršni odbor Društva arhivskih radnika ističe da: ”Savjetovanja arhivskih radnika općenito imaju stručno-staleški i društveni karakter. Ona predstavljaju jedan od oblika stručnog usavršavanja arhivskih radnika i međurepubličke saradnje. To je istovremeno najširi auditorij na kome se razmatraju i predlažu mnoga rješenja u vezi sa radom i razvojem arhivske službe”.²⁴ U Statutu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine usvojenom 1975. godine navodi se da je jedan od ciljeva društva ”stručno uzdizanje svojih članova”, a izvršavat će se i na način ”održavanja stručnih seminara, tečajeva, savjetovanja, simpozija, predavanja i slično”.²⁵ Teme koje su obrađivane u drugoj polovici 70-tih godina bile se okrenute trenutnim društvenim promjenama koje su se dešavale na nivou države i mjestu arhivske službe u okviru tih promjena, ali i svakodnevnim pitanjima iz arhivske teorije i prakse koje su bile aktuelne u to vrijeme.²⁶ Krajem 70-tih

²¹ U aktu nije naveden autor, ali je to bio dr. Božo Madžar, rad objavljen u *Glasniku arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XII-XIII, knjiga XII-XIII 1972-1973, Sarajevo, nap. aut.

²² BA KAT 239, *Isto*.

²³ Na savjetovanju koje je održano u Mostaru 1972. godine prezentirano je 6 referata. BA KAT 239, *Isto*, akt Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine 49/72.

²⁴ Izvještaj o radu Društva i Izvršnog odbora Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u periodu od 16. juna 1973. do 18. juna 1975. godine - Izvršni odbor Društva, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XIV-XV-knjiga XIV-XV 1974-1975, Sarajevo, 310.

²⁵ Statut Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine objavljen u *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XIV-XV, knjiga XIV-XV 1974-1975, Sarajevo, 320

²⁶ Na savjetovanju održanom u Jajcu 1976. godine tema je bila ”Potreba usaglašavanja normativnih akata arhivskih ustanova sa nacrtom *Zakona o udruženom radu*”, Miodraga Čankovića. Teme na savjetovanju u Neumu 1978. godine bile su: ”Potreba donošenja izmjena i dopuna *Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj službi SR BiH*”, Miodraga Čankovića, ”Zadaci arhiva na pripremama arhivske građe za potrebe izrade istorije Saveza komunista Bosne i Hercegovine” od Slobodana Kristića i ”Kompleksna primjena arhivskih propisa u registraturama u Bosni i Hercegovini” od

godina se ustaljuje struktura savjetovanja sa pretežno tri glavna referata i izloženim koreferatima.

Vid edukacije	Mjesto održavanja	Vrijeme održavanja
Savjetovanje	Banja Luka	13-15. maj 1966.
Skupština	Tuzla	19. i 20. maj 1967.
Savezno savjetovanje Društva arhivskih radika Jugoslavije	Jajce	4-5. juni 1969.
Skupština	Jajce	6. juni 1969.
Skupština	Trebinje	18. juni 1971.
VII Kongres arhivskih radnika Jugoslavije	Sarajevo	
Savjetovanje	Mostar	
Skupština i savjetovanje	Bihać	1-2. juni 1972.
Savjetovanje	Banja Luka	19-20. septembar 1972.
Savjetovanje i Skupština	Tjentište	18. i 19. juni 1975.
Savjetovanje i Konferencija društva	Jajce	17. septembar 1976.
Obilježavanje 30. godina Arhiva Bosne i Hercegovine i arhivske službe u Bosni i Hercegovini	Sarajevo	27. decembar 1977.
Savjetovanje	Neum	juni 1978.
Savjetovanje i Konferencija društva	Teslić	15. juni 1979.
Savjetovanje	Sarajevo	7-8. maj 1981.
Savjetovanje	Ljubuški	3-4. juni 1982.
Savjetovanje i Konferencija društva	Laktaši	2-3. juni 1983.
Savjetovanje i Konferencija društva	Travnik, Vlašić	20-22. juni 1985.
Savjetovanje	Foča	19. i 20. juni 1986.
Savjetovanje Arhivskih radnika Jugoslavije i Konferencija društva	Tuzla	19. juni 1987.
Savjetovanje	Bihać	23-24. juni 1989.
Savjetovanje	Teslić	24. i 25. maj 1990.
Savjetovanje	Igman	20-21. juni 1991.

Tabela 2. Skupštine i savjetovanja Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u periodu od 1966. do 1991. godine.²⁷

Miroslava Marića. Na savjetovanju u Tesliću 1979. godine teme su slijedeće: "Šezdesetogodišnjica KPJ (SKJ), SKOJ-a i revolucionarnih sindikata" od Ibre Karabegovića, "Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o arhivskoj građi i arhivskoj službi" od Miodraga Čankovića i "Zaštita arhivske građe van arhiva u slučaju izvanrednih okolnosti" od Bože Mađara. Dragoslav Tanasić, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine za period juni 1975 - juni 1979. godine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XVIII-XIX, knjiga XVIII-XIX 1978/79, Sarajevo, 450-451.

²⁷ S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 120.

Savjetovanja dobivaju sve više na značaju, te se njihovi sadržaji počinju objavljivati u *Glasniku arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*²⁸. U "Izveštaju o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine za period juni 1979. - juni 1983. godine" navodi se da su "Stručna savjetovanja na kojima se proučava arhivska teorija i praksa uz praćenje stručne literature jedini vid školovanja arhivskih radnika"²⁹, te da je srednjoročnim planom predviđen taj oblik stručnog usavršavanja svake godine uz učešće gotovo svih radnika u arhivskoj struci.³⁰ Analizirajući teme iz perioda 80-tih godina do savjetovanja 1991. godine vidi se da prevladavaju teme iz arhivske prakse vezane za čuvanje, zaštitu i obradu konvencionalne arhivske građe, način i obrada arhivskih fondova, istraživanje arhivskih fondova, nadzor nad arhivskom građom u nastajanju i problematika vezana za nadzor takve arhivske građe.

Polako se počinju razmatrati i teme o formiranju i upravljanju zapisa na nekonvencionalnim nosiocima informacija, pojavi novih tehnologija pohrane arhivske građe, o načinu prikupljanja i čuvanja nekonvencionalne arhivske građe, strukturi novih oblika zapisa i slično.³¹

Savjetovanje	Referati	
	Autor	Tema
Savjetovanje u Ljubuškom 1982. godine	Marija Divčić	Oblici prezentacije i popularizacije arhivske građe
	Nebojša Radmanović	Problemi zaštite i obrade arhivske građe društveno-političkih organizacija
	Božo Mađar	Kompleksno arhivsko istraživanje u zemlji i inostranstvu u cilju dopunjavanja arhivskog fonda
	Slavica Klarić	Uloga masovnih medija u savremenim oblicima prezentacije arhivske građe

Tabela 3. Referati savjetovanja iz 1982. godine.

²⁸ U *Glasniku arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, broj XII, knjiga XII, Sarajevo 1982. godine formirano je poglavlje "Savjetovanje DAR BiH" u kojem su objavljeni stručni radovi prezentirani na savjetovanju u Ljubuškom 1982. godine.

²⁹ Mirjana Bibić, Izveštaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine za period juni 1979 - juni 1983. godine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXIII/XXIV, knjiga XXIII/XXIV, Sarajevo 1983/84, 285

³⁰ Isto.

³¹ Na savjetovanju u Bihaću 1987. godine jedna od tema je bila "Teza za izradu elaborata o pripremama i uvođenju AOP u arhivsku službu Bosne i Hercegovine" u: Radna grupa, Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXVIII, Sarajevo 1988, 4-5.

Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine organizirajući savjetovanja teži što stručnijem i sadržajnijem predstavljanju zadatih tema, pa od 1987. godine u tu svrhu postižu dogovor da svaki referat i koreferat: "Zadanu problematiku neće tretirati pojedinačno, samo na osnovu iskustava i teoretskih stavova jednog arhiva, nego da će svaki rad temu obrađivati jedinstveno, za sve arhive, odnosno čitavo republičko područje".³² Ovakav način obrade tema predstavlja viši nivo u metodologiji istraživanja i analize zadanih tema, a zaključci formirani na ovaj način sintetiziraju metode rada za cjelokupnu arhivsku službu u Bosni i Hercegovini.

Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, Bihać, 22-24. juni 1988. godine		
Tema	Referat	Koreferat
<p align="center">Tema I Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju arhivske građe u arhivima u Bosni i Hercegovini</p>	<p align="center">Gordana Sedić i Dušan Vržina, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju arhivske građe u arhivima u Bosni i Hercegovini"</p>	<p align="center">Edita Radosavljević, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju arhivskih fondova iz oblasti javne uprave"</p>
		<p align="center">Nermana Hodžić, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju fondova iz oblasti prosvjete, nauke, kulture, zdravlja i socijalnog staranja"</p>
		<p align="center">Vladimir Babić, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju fondova iz oblasti privrede"</p>
		<p align="center">David Davidović, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju porodičnih i ličnih fondova i fondova društava i udruženja"</p>
		<p align="center">Emira Hadžimuratović i Branislav Babić, "Primjena i mogućnost ujednačavanja osnovnih teorijskih principa u sređivanju specijalnih kategorija arhivske građe"</p>

³² Isto, 3.

<p style="text-align: center;">Tema II Informativna sredstva u arhivima Bosne i Hercegovine</p>	<p style="text-align: center;">Slavica Klarić, ”Informativna sredstva u arhivima Bosne i Hercegovine kao osnova jedinstvenog informacionog sistema”</p>	Čedo Zorić, ”Pomoćne arhivske knjige u funkciji informativnog sredstava”
		Ljiljana Gaković i Mina Kujović, ”Iskustva sa izradom i primjenom sumarnog i sumarno-analitičkog inventara”
		Slavica Klarić, ”Valorizacija fondova - osnov za izradu informativnih sredstava”
		Suzana Srndović, ”Identifikacija sadržaja dokumenata inventarnom jedinicom kao uslov za pružanje minimum informacija korisnicima”
		Mina Kujović i Seada Hadžimehmedagić, ”Lista kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja kao osnov za izradu informativnog sredstva“
		Mirjana Knezović, ”Korištenje arhivske građe u Arhivu Bosne i Hercegovine u naučne svrhe i druge društvene potrebe”
<p style="text-align: center;">Tema III Teza za izradu elaborata o pripremanju i uvođenju AOP u arhivsku službu Bosne i Hercegovine</p>	<p style="text-align: center;">Suzana Srndović i Slavica Klarić, ”Teza za izradu elaborata o pripremanju i uvođenju AOP u arhivsku službu Bosne i Hercegovine”</p>	
<p>Nakon izlaganja referata svake teme vođena je diskusija i doneseni su zaključci.</p>		

Tabela 4. Sadržaj stručnog dijela savjetovanja održanih krajem 80-tih i početkom 90-tih godina na primjeru savjetovanja u Bihaću 1987. godine.³³

³³ Podaci o održanom Savjetovanju arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u Bihaću u: Radna grupa, Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXVIII, Sarajevo 1988, 3-5.

Pored stručnog dijela savjetovanja praksa je bila održavanje drugarskih večeri i organiziranje posjeta značajnim kulturno-historijskim spomenicima i turističkim destinacijama na prostoru koji pokriva arhiv organizator savjetovanja. Sama stručna struktura "savjetovanja" koncipirana je da istaknuti arhivski stručnjaci prezentiraju referate, a svi drugi arhivski radnici imaju mogućnost izrade i prezentacije koreferata što čini jednu izuzetno kvalitetnu i edukacijski vrlo uspješnu koncepciju. Na ovaj način su se sredinom 80-tih godina profilirali bosanskohercegovački arhivisti: Božo Madžar, Matko Kovačević, Slavica Klarić, Edita Radosavljević, Mina Kujović, Samija Sarić, Nebojša Radmanović, Suzana Srndović, Stjepan Ivanković, Šaban Zahirović, Azem Kožar, Dušan Vržina, Marija Divčić, Seada Hadžimehmedagić i drugi koji su arhivsku službu u Bosni i Hercegovini doveli u ravan sa ostalim arhivskim službama na prostoru Jugoslavije.

Savjetovanja u službi stručne razmjene iskustava u poslijeratnoj Bosni i Hercegovini

Rat u Bosni i Hercegovini je napravio nenadoknadivu štetu tek "stasaloj" arhivskoj službi i vratio je mnogo koraka unazad. Poseban problem predstavlja arhivski kadar, sa njegovim evidentnim smanjenjem u ratnim uslovima, tako da je u arhivskoj službi u Bosni i Hercegovini broj djelatnika još uvijek na nivou iz 1991. godine. Dodatni problem predstavljaju različiti nivoi vlasti i različiti oblici organizacije uprave u arhivima, što je dovelo i do toga da pojedina područja u Bosni i Hercegovini nemaju adekvatnu zaštitu arhivske građe koja nastaje na tim područjima.

Kada se tome doda i činjenica da se arhivistika, a s njom i arhivska služba rapidno mijenjaju pojavom novih informacijskih tehnologija, onda je jasno da arhivska služba Bosne i Hercegovine nije mogla nikako postići zadovoljavajući nivo, niti biti u korak sa savremenim kretanjima arhivistike. Zbog toga je edukacija arhivskog kadra bila, a i ostala, primarni zadatak arhivske službe.

Savjetovanja arhivskih radnika u Bosni i Hercegovini se odmah nakon ratnih godina nastavljaju kao ustaljena praksa. Odmah po završetku rata, 1996. godine Društvo arhivskih radnika Bosne i Hercegovine organizira Savjetovanje od 5. do 6. septembra 1996. godine na Zlači nazvano "Prvo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine", kojem je bio suorganizator i domaćin Regionalni istorijski arhiv Tuzla. U tada poslijeratnoj Bosni i Hercegovini u vrijeme njene tranzicije, teme savjetovanja su se odnosile na rješavanje statusa arhivske službe u novoformiranim okolnostima, ali i novonastale prilike u kontekstu raspada zajedničke države i statusa zajedničke arhivske građe.³⁴

³⁴ Na Prvom poslijeratnom savjetovanju arhivskih radnika Bosne i Hercegovine teme su bile slijedeće: Normativna regulativa i statusna pitanja arhivske djelatnosti Bosne i Hercegovine u

Arhivski radnici su savjetovanja jako dobro prihvatili, jer su ona, u poslijeratno vrijeme, bila jedini oblik stručne razmjene mišljenja i educiranja kadra, u tako specifičnim uvjetima rada³⁵. Uz prisustvo arhivskih radnika iz pretežno svih arhiva u Bosni i Hercegovini³⁶, savjetovanjima prisustvuju i arhivisti iz zemalja bivše Jugoslavije najviše iz Slovenije i Hrvatske³⁷, što im daje dodatni značaj.

Savjetovanja Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u periodu 1996-2002. godine³⁸	
Prvo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine Regionalni istorijski arhiv Tuzla - Zlaća	5-6. septembar 1996.
Drugo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine Arhiv Hercegovine Mostar - Jablanica	30-31. oktobar 1998.
Treće poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine Arhiv Unsko-sanskog kantona - Bihać	24-25. juni 1999.
Četvrto poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine Historijski arhiv Sarajevo - Olovo	18-19. januar 2001.
Savjetovanje arhivskih djelatnika Federacije Bosne i Hercegovine Arhiv Unsko-sanskog kantona - Bihać	12-13. decembar 2002.

Od 2002. do 2004. godine traje formiranje strukovnog udruženja - Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine, kao sljednika Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, koje nastavlja ustaljenu praksu edukacije arhivskih radnika putem projekta savjetovanja. Usvajajući Statut, Arhivističko udruženje

vrijeme tranzicije; Stanje i perspektive zaštite arhivske građe Bosne i Hercegovine i Međunarodna saradnja, sukcesija arhivske građe u: Azem Kožar, Prvo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina 34/1996-97, Sarajevo 1997, 175-176.

³⁵ Primjer je Prvo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine na kojem su bile tri teme sa izloženim referatima za svaku temu i četrnaest koreferata.

³⁶ Na Trećem poslijeratnom savjetovanju u Bihaću prisutni su bili arhivski radnici iz slijedećih arhiva: Arhiv Bosne i Hercegovine, Arhiv Federacije Bosne i Hercegovine, Arhiv Hercegovine, Historijski arhiv Tuzla, Arhiv Unsko-sanskog Kantona i Arhiv Republike Srpske u: Zapisnik o toku Trećeg poslijeratnog savjetovanja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine (Bihać, 24 i 25.6.1999. godine), *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXXV, Sarajevo 1998-99, 252.

³⁷ Trećem poslijeratnom savjetovanju u Bihaću prisustvovali su predstavnici iz Hrvatskog državnog arhiva, Arhiva Slovenije (Ljubljana), Pokrajinskog arhiva Maribor i Državnog arhiva Rijeka Srpske u: Zapisnik o toku Trećeg poslijeratnog savjetovanja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine (Bihać, 24 i 25.6.1999. godine), *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXXV, Sarajevo 1998-99, 252.

³⁸ S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 124.

Bosne i Hercegovine, kao cilj i djelatnost navodi organiziranje kongresa, savjetovanja, seminara i drugih oblika naučne i stručne edukacije. Savjetovanja u organizaciji Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine imaju obilježja međunarodnih susreta, jer na njima učestvuju kako gosti tako i predavači, arhivski stručnjaci iz drugih država, a najviše iz država okruženja, što je od izuzetnog značaja jer se razmjenjuju iskustva. Teme savjetovanja su vezane za aktuelna pitanja iz arhivske djelatnosti i službe, ali i iz arhivistike kao naučne discipline.

Nastavljena je praksa da se izlaganja sa savjetovanja publiciraju u *Glasniku arhivâ* i *Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*. Značajno je da su na savjetovanjima, pored iskusnih arhivista i predavača, priliku imali da svoja izlaganja predstavljaju i mladi arhivisti koji su na ovaj način sticali svoja prva iskustva kako u analizi same teme, tako i u vještini izlaganja i objavljivanja stručnih radova.

U kontekstu edukacije stručnog kadra izdvaja se i organizacija kongresa, kao vida stručno-naučnog susreta. Arhivističko udruženje Bosne i Hercegovine kongrese organizira pretežno vremenski u razmaku svakih pet godina. Prvi kongres arhivista Bosne i Hercegovine je održan u Sarajevu od 2. do 4. novembra 2006. godine i on je okupio veliki broj arhivista iz Bosne i Hercegovine i inozemstva.³⁹ Na Kongresu svoje radove su predstavili: Šaban Zahirović, Azem Kožar, Bojan Stojnić, Verica Stošić, Mina Kujović, Sonja Tica Živaljević, Suvada Hasanović, Milena Gašić, Ljiljana Radošević, Izet Šabotić, Omer Zulić, Hajrudin Jusufović, Anđelko Terzić, Muhamed Musa, Vaida Škondro, Spomenka Pelić, Verica Josipović, Zoran Mačkić, Sejdalija Gušić, Enes Kujundžić, Vaska Sotirov-Đukić, Stjepan Ćosić, Vlatka Lemić, Amira Šehović, Jusuf Osmani, Peter Pavel Klasinc, Živana Heđbeli, Andrej Rodinis, Sandra Biletić, Ljubica Ećimović, Deana Kovačec, Ljuba Dornik-Šubelj, Gojko Malović, Gazmend Berisha, Jadranka

Prilog 2. Plakat 3. Kongresa arhivskih radnika Bosne i Hercegovine.

³⁹ Kongresu su prisustvovali predstavnici arhivskih službi Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Slovenije, Albanije, Mađarske i Makedonije, u: Predgovor, *Zbornik radova*, Sarajevo 2006, 10.

Selhanović i Mirjana Kapisoda, nakon čega su usvojeni Zaključci. Nakon malo veće pauze Arhivističko udruženje Bosne i Hercegovine organizira Drugi kongres arhivista u Bihaću od 6. do 7. juna 2013. godine, a Treći kongres je održan u Laktašima od 5. do 7. juna 2019. godine. Sva ova okupljanja su tematski bila vrlo aktuelna za arhivsku djelatnost u Bosni i Hercegovini, a izuzetno popraćena od strane bosanskohercegovačkih arhivskih djelatnika.

Savjetovanja i kongresi Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine u periodu 2003-2022. godine⁴⁰		
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Vogošća	16-17. decembar 2003.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Vlašić	30. novembar - 1. decembar 2004.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Laktaši	15-16. decembar 2005.
I Kongres arhivista Bosne i Hercegovine	Sarajevo	2-4. novembar 2006.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Sarajevo	12-13. decembar 2007.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Modrac	7-8. maj 2009.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Vlašić	15-16. novembar 2011.
II Kongres arhivista Bosne i Hercegovine	Bihać	6-7. juni 2013.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Mostar	5-6. juni 2014.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Iliđža	21-22. maj 2015.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Jajce	18-19. maj 2017.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Brčko	10-11. maj 2018.
III Kongres arhivista Bosne i Hercegovine	Laktaši	5-7. juni 2019.
Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine	Bihać	1-3. juni 2022.

⁴⁰ S. Pelić, E. Salkić i M. Gašić, *Doprinos Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, 126.

Zaključak

U Bosni i Hercegovini, kao državi, u kojoj je arhivska služba kasno osnovana, kadrovsko osposobljavanje arhivskih kadrova je primarna zadaća. Kako arhivska djelatnost kontinuirano doživljava velike promjene, naročito od kraja 20. i početkom 21. stoljeća, neophodnost cjeloživotnog učenja svakog arhiviste je neminovna, što za arhiviste u Bosni i Hercegovini predstavlja još dodatni prioritet. Međutim i država i društvo o tome vrlo malo vode brigu, te su arhivski djelatnici prepušteni sami sebi. U tom kontekstu, jako je važna uloga arhivističkog strukovnog udruženja u Bosni i Hercegovini koje je cijelo vrijeme svog postojanja na prvo mjesto stavljalo edukaciju arhivskih kadrova.

Gledajući kronološki razvoj načina stručnih edukacija pri strukovnom Arhivističkom udruženju u Bosni i Hercegovini, može se uočiti da se oblik savjetovanja oformio u osnovni način stručne edukacije arhivskog kadra. Od nekoliko referata koji su izlagani na skupštinama udruženja 50-tih godina prošlog stoljeća, ovaj projekat se razvio u organizaciju savremenih savjetovanja i kongresa kao najvišeg vida stručno-naučnih skupova. Ovakav način organiziranja edukacije arhivskog kadra je naročito značajan u postdejtonskoj Bosni i Hercegovini, jer je ustrojstvo arhivske službe nepovezano, tako da su okupljanja u organizaciji Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine zapravo jedini zajednički način susreta arhivskih radnika. Izborom aktuelnih tema i njihovom obradom od strane domaćih i stranih arhivskih stručnjaka projekat savjetovanja se može smatrati kao jedan od najznačajnijih oblika edukacije arhivskih radnika u Bosni i Hercegovini.

Summary

In Bosnia and Herzegovina, as a country where the archival service was established late, personnel training of archival personnel is a primary task. As archival activity is continuously undergoing major changes, especially since the end of the 20th and the beginning of the 21st century, the necessity of lifelong learning for every archivist is inevitable, which represents an additional priority for archivists in Bosnia and Herzegovina. However, the state and society take very little care of this, and archive workers are left to fend for themselves. In this context, the role of the archival professional association in Bosnia and Herzegovina is very important, which throughout its existence placed the education of archival personnel first.

Looking at the chronological development of professional education methods at the professional archivist association in Bosnia and Herzegovina, it can be seen that the form of counseling has become the basic method of professional education of archival personnel. From several papers that were presented at the assemblies of the association in the 50s of the last century, this project developed into the organization of modern consultations and congresses

as the highest form of professional-scientific gatherings. This way of organizing the education of archival staff is particularly significant in post-Dayton Bosnia and Herzegovina, because the organization of the archival service is disjointed, so gatherings organized by the Archivist Association of Bosnia and Herzegovina are actually the only common way for archive workers to meet. With the selection of current topics and their processing by domestic and foreign archival experts, the consulting project can be considered as one of the most significant forms of education for archival workers in Bosnia and Herzegovina.

BIBLIOGRAFIJA/BIBLIOGRAPHY

1. BA KAT 17, Narodni odbor općine Travnik, 1945-1955.
2. BA KAT 239, Arhiv srednje Bosne Travnik, 1954-2002.
3. Bibić Mirjana, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine za period juni 1979. - juni 1983. godine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXIII/XXIV, knjiga XXIII/XXIV, Sarajevo 1983/84, 283-290.
4. Izvještaj o radu Društva i Izvršnog odbora Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u periodu od 16. juna 1973. do 18. juna 1975. godine - Izvršni odbor Društva, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XIV-XV, knjiga XIV-XV 1974-1975, 308-314.
5. Jemuović Radomir, Savezno savjetovanje u Jajcu, *Arhivist*, godina XIX/1969, knjiga 2, Beograd, 1969.
6. Kožar Azem. Prvo poslijeratno savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina 34/1996-97, Sarajevo 1997, 175-180.
7. Mitrašević Veselin, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u vremenu od decembra 1964. do maja 1967, *Glasnik arhivâ i Društva arhivista Bosne i Hercegovine*, knjiga VII, Sarajevo 1967.
8. Mitrašević Veselin, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine u vremenu od maja 1967. do juna 1969, *Glasnik arhivâ i Društva arhivista Bosne i Hercegovine*, knjiga VIII-IX, Sarajevo 1968/69.
9. Pelić Spomenka, Salkić Emina i Gašić Milena, Doprinos arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine razvoju arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini, *Glasnik arhivâ i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, knjiga XLVI/2017, Sarajevo 2017, 107-128.
10. Radna grupa, Savjetovanje arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXVIII, Sarajevo 1988.
11. Statut Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XIV-XV, knjiga XIV-XV, Sarajevo 1974-1975, 319-326.
12. Tanasić Dragoslav, Izvještaj o radu Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine za period juni 1975. - juni 1979. godine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XVIII-XIX-knjiga XVIII-XIX, Sarajevo 1978/79, 449-457.
13. Zaključci sa Savjetovanja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine održanog 2. i 3. juna 1983. godine u Laktašima, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXIII/XXIV, knjiga XXIII/XXIV, Sarajevo 1983/84, 313-316.
14. Zapisnik o toku Trećeg poslijeratnog savjetovanja arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, Bihać, 24 i 25.6.1999. godine, *Glasnik arhivâ i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine*, godina XXXV, Sarajevo 1998-99, 172-176.